

THE SIMPLE UZBEK WAY OF LIFE, THE EXPRESSION OF KINDNESS OF UZBEK PEOPLE IN THE WORKS OF GAFUR GHULAM

To'xtayeva Aminaxon Muhiddin qizi,
Student of Tashkent state university of law,
toxtayevaamina2001@gmail.com

Eraliyeva Malika Tohir qizi,
Student of Tashkent state university of law,
malikaeraliyeva527@gmail.com

Annotation.

This article is based on the story "My Thief Child" by "Gafur Gulam" about the difficult situations our people experienced during the war years, the fate of orphans, the plight of ordinary people, as an expression of Uzbek love. It was written for the purpose of a wider analysis of the work, which states that the hospitable, kind-hearted Uzbek people are superior to human values in any situation.

Keywords: “Mening o’g’rigina bolam”, orphanhood, hunger, dirty rice, pot, thief, black grandmother..

G’AFUR G’ULOM ASARLARIDA ODDIY O’ZBEKONA HAYOT TARZI INSONLARDAGI MEHR-OQIBAT IFODASI.

Annotatsiya

Ushbu maqola “G’afur G’ulom” ning “Mening o’g’rigina bolam” hikoyasi asosida urush yillarida xalqimiz boshidan kechirgan og’ir vaziyatlar, yetimlar taqdiri, oddiy xalqning qiyin ahvoli, o`zbekona mehr-muhabbat ifodasi sifatida, oddiy mehmondo`st, mehr-oqibatli o`zbek xalqining har qanday vaziyatda ham inson qadri ustun ekanligi keltirilgan asarni yanada kengroq tahlil qilish maqsadida yozildi.

Kalit so’zlar: mening o`g`rigina bolam, yetimlik, ochlik, kir ip sholcha, qozon, o`g`ri, qora buvi.

G'afur G'ulomning "Mening o'g'rigina bolam" hikoyasini o'qir ekansiz, ushbu hikoyada beixtiyor urush yillarida xalqimizning boshidan kechirgan qiyin vaziyatlari, ochlik, yetimlik, yegani hech vaqosi yo'q bo'lsada, o'g'rigayam sahiylik ila o'zida borini ulashadigan bag'rikeng o'zbek xalqining sahiylikiga qoyil qolasiz. Ijodkor asarni juda mohirlik va xalqning oddiy tili bilan ularning qalblaridagini so'zlarida, ushbu kichik hikoyada jamlaydi. Bu shunchaki oddiy hikoya emas, balki hikoyada urushning qanchalik yomon oqibatlarga olib kelishi, xalqning qashshoqlashuvi, bolalarning yetim qolishi, o'g'irlik, ochlik va boshqa shu kabi salbiy oqibatlari keltirilgan. Bolaning otasi o'lganiga ancha yillar bo'lgan to'rt bola bu yil onasidan ajralib shum yetim bo'lib qolganligi, onasining onasi "Qora buvi" ularga qarash uchun kelib turishi, kechda esa ular ayvonda bittagina O'ratepaning kir ip sholchasida uxlashlarini keltirishidan o'sha davrdagi manzara ko'z oldimizda gavidalanadi. Urush yurtimizdan ancha olisda o'z mudxish yuzini ko'rsatayotganiga qaramay, uning sovuq nafasi butun o'lkamizni qamrab olgan edi. Buning natijasida boquvchisi urushga ketgan, yoki urushda halok bo'lgan, oilani kunlik ro'zg'ori nima bo'lishi noma'lum bo'lib qolgan shahar va qishloqlardagi oilalarda ochlikdan azob chekib, o'g'irlik, tilanchilik va devonalik qilishga majbur bo'lgan davrlar edi.

Aslida hikoyada nafaqat bir oilaning taqdiri balki o'sha davrlardagi xattoki boy o'ziga to'q oilalar ham qashshoqlashib, odam ishlatishga ham ilojlari yetmay qolganligidan, ushbu davrda qanchalik qiyinchilik va qashshoqlik bo'lganligini anglab olishimiz qiyin emas.

Har qanday vaziyatda ham tomdagi o'g'ri bilan ham yaxshi muomalada bo'lib, u bilan dardlashgan Qora buvi obrazida yetimlar kelajagidan xavotirlangan, farzanlaridan ayrilib, tushkunlikda qolgan buvi obrazi tasvirlangan. Biz beixtiyor o'sha davrga qaytar ekanmiz, Qora buvi obrazida tushkunlik, mehribonlik, g'am va chuqur o'ylov hislatlarini jamlanganligini ko'rishimiz mumkin. Shu o'rinda o'g'ri bilan choy ichishni xohlagan qora buviga o'g'ri e'tiroz bildiradi. Qarangki o'zi

yo`qchilikdan o`g`irlikka tushgan bo`lsada, andishani oddiy o`g`ri misolida ham ko`rishimiz mumkin. U yuzimni tanib qolsangiz, oldingizda xijolat bo`laman deb qolishdan uyaladi. Ochlik, yo`qchilik, uyda farzandlari otasini nima olib kelishiga termulib o`tirgan qora ko`zlarga nimadir olish ilinjida shu ishga qo`l urgan o`g`rining ham aslida o`g`irlik qilgisi yo`q. Kampirning boshqa kasb qilsang bo`lmiydimi bolam? Degan so`ziga, o`g`ri ham nima kasb qilshlikni bilmasligi, ota kasbi kovushdo`zlikda kerakli narsalarning qimmatli, hammomlikda esa avvalgidek xalta-xalta g`alla oladigan boylarning ham tuximi quriganlidan, haqiqatan qiyinchilik, ocharchilik, qimmatchilik davrini tasavvur qilishimiz qiyin emas.

Shu o`rinda e`tiborni tortadigan jihati shundaki, qora buvi o`g`riga qutlug` uydan quruq ketasanmi? Biror nima olib ket degan so`zlarida butun o`zbek xalqining bag`rikeng, ochiqko`ngil ekanligini shu birgina so`zning o`zida anglab olish qiyin emas. Yoshligimizda buvjonlarimiz, onajonlarimiz qo`llagan ushbu ibora aslida oddiy so`zdek tuyilishi mumkin. Lekin, ushbu so`z zamirini chuqur o`ylab qaraydigan bo`lsak, oyijonim qo`ni-qo`shni uyga kelganda ham u bu narsa uzatganda ham tovoqlarini hech qachon bo`sh qaytarmaslikni o`ratardilar. Qutluq uydan quruq chiqmasin degan maqsadda tovoq ichiga shirinliklar solib berishlarini ko`p kuzatardim. Bu esa o`zbek xalqimizning o`ziga xos, hech kimnikiga o`xshamagan ajoyib odatlaridan biridir. Aslida yozuvchining har bir asarida o`zbeklarga xos madaniyat, go`zal urf-odatlarning nafasi ufurib turadi. Buvining chuqur istirob ila allazamonlarda uylarida odam ko`p bo`kganligi katta qozonlarda ovqat yeyishlarini xo`rsinib eslaydi. Shu o`rinda shoira Zulfiyaning Urush! noming o`chsin jahonda, hamon bitmas sen solgan alam misralarini keltirib o`tmoqchiman. To`g`ri biz mustaqillik zamonida tug`ilib o`sayapmiz, ammo urush qoldirgan izlar, urushning daxshatini asarlardan, kinolardan va yoyinki, hozir atrofimizda, o`z zamonamizda ham boshqa davlatlar misolida ko`rayapmiz.

O`g`ri aytganidek, yaxshi kunlar ham keladi, yana oilalar jam bo`lishi bu har bir inson orzusi bo`lgan. Mustaqillik bergan ozodlik, tinchlik, yurtimizga ko`z tegmasin

shunday dorillamon zamonda, jannatmakon yurtda yashamoqdamiz. Bunday asarlar biz yoshlarni mustaqillikni qadriga yetishga, shunday baxtiyor kunlarga shukur qilmoqlikka chorlaydi.

Biz ham shunday yurtga munosib bo`lgan holatda o`qib, izlanishimiz, yurtimiz kelajagi va bardavomligi uchun tinmay harakat qilishimiz lozim. Yurtning har bir qarichi aziz hisoblanadi, uni ko`z-qorachig`idek asrash, uning tinchligi, kelajagi, nomini yuksaklarga ko`tarish har bir o`zbek farzandining burchidir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Tanlangan asarlar. Nazm va nasr. -T.: G`afur G`ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2021.-305 bet.
2. F.Q.Kiyikbayev, Bolalar adabiyoti, o`quv qo`llanma, -Andijon 2020. 255 b.
3. Sarimsoqov B. Badiiylik asoslari va mezonlari. – T.:2004, B.13
4. G`afurov I. Mangu latofat. –T.:2008, b, 116